Z A K O N

O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O POKLICNEM IN STROKOVNEM IZOBRAŽEVANJU (ZPSI-1C)

1. člen

V Zakonu o poklicnem in strokovnem izobraževanju (Uradni list RS, št. 79/06, 68/17, 46/19 in 53/24) se v 1. členu za drugim odstavkom doda novi tretji odstavek, ki se glasi:

»S tem zakonom se ureja tudi vključevanje priseljencev v srednješolsko izobraževanje. Za potrebe tega zakona je priseljenec oseba, ki se prvič vključuje v srednješolsko izobraževanje v Republiki Sloveniji in ni končala osnovnošolskega izobraževanja v Republiki Sloveniji ter nima znanja slovenskega jezika najmanj na ravni A2 po skupnem evropskem jezikovnem okviru (v nadaljnjem besedilu: priseljenec).«.

2. člen

V 2. členu se v prvem odstavku v deveti alineji za besedo »civilizacijami« doda besedilo »ter razvija spoštovanje do njih«.

Za prvim odstavkom se doda novi drugi odstavek, ki se glasi:

»Program jezikovne podpore ima nalogo, da omogoči lažje in hitrejše vključevanje priseljencev v srednješolsko izobraževanje in družbo.«.

3. člen

V 7. členu se črtajo peti, šesti in sedmi odstavek.

4. člen

V 26. členu se za prvim odstavkom doda nov drugi odstavek, ki se glasi:

»V poklicnem tečaju se lahko dijak redno izobražuje samo enkrat.«.

5. člen

Za 26. členom se doda novi 26.a člen, ki se glasi:

»26.a člen

Ne glede na določbe 23. in 24. člena mora priseljenec za vpis v poklicno izobraževanje izpolnjevati pogoj o znanju slovenskega jezika najmanj na ravni A2 po skupnem evropskem jezikovnem okvirju (v nadaljnjem besedilu: raven A2).

Ne glede na določbe 24., 25. in 26. člena mora priseljenec za vpis v strokovno izobraževanje izpolnjevati pogoj o znanju slovenskega jezika najmanj na ravni B1 po skupnem evropskem jezikovnem okvirju (v nadaljnjem besedilu: raven B1).

Če priseljenec iz prvega in drugega odstavka tega člena ne predloži potrdila iz Programa jezikovne podpore iz 70.c člena ali potrdila Centra za slovenščino kot drugi in tuji jezik o doseženem zahtevanem nivoju znanja, opravlja preizkus na šoli, v katero se želi vpisati. Preizkus znanja slovenskega jezika pripravi Zavod Republike Slovenije za šolstvo.

O doseženem ali nedoseženem znanju na zahtevani ravni, ki ga ugotovi šola, šola izda priseljencu potrdilo, ki velja tudi za vpis na drugi šoli. Opravljanje preizkusa in izdaja potrdila sta za priseljenca brezplačna.

Za priseljence, ki se vključujejo v zavode za izobraževanje otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami, se prvi in drugi odstavek tega člena ne uporabljata. Dodatne ure slovenščine se jim zagotovi v skladu z normativi in standardi, ki urejajo izobraževanje otrok in mladostnikov s posebni potrebami.

6. člen

V 29. členu se črta drugi odstavek.

Dosedanji tretji odstavek postane drugi odstavek.

7. člen

V 30. členu se prvi odstavek spremeni tako, da se glasi:

»Pri izbiri kandidatov iz prejšnjega člena se upoštevajo njihovi učni uspehi v predhodnem izobraževanju, dosežki na preizkusu znanja ter druga znanja in spretnosti, pomembna za izobraževanje.«.

Za prvim odstavkom se doda novi drugi odstavek, ki se glasi:

»Kandidatom s posebnimi potrebami, ki so bili v osnovnošolsko izobraževanje usmerjeni z odločbo o usmeritvi, v utemeljenih primerih (poškodbe, bolezen) pa tudi drugim kandidatom, se glede na vrsto in stopnjo primanjkljaja, ovire oziroma motnje, prilagodi način opravljanja preizkusa znanja iz prejšnjega odstavka.«.

Dosedanji drugi, tretji, četrti in peti odstavek postanejo tretji, četrti, peti in šesti odstavek.

8. člen

V 46. členu se v drugem odstavku za besedo »isti« doda besedilo »ali nižji«.

Za drugim odstavkom se dodata nova tretji in četrti odstavek, ki se glasita:

»Dijaku, ki prestopi v nižji letnik drugega izobraževalnega programa, se trajanje statusa podaljša do izteka zaključnega letnika programa, v katerega je prestopil.

Dijaku s posebnimi potrebami, dijaku, ki se vzporedno izobražuje, perspektivnemu in vrhunskemu športniku, dijaku zaradi starševstva, bolezni ali izjemnih družinskih oziroma socialnih okoliščin (v nadaljnjem besedilu: dijak s posebnimi pravicami) se trajanje statusa lahko podaljša še za največ dve šolski leti.«.

Dosedanji tretji, četrti in peti odstavek postanejo peti, šesti in sedmi odstavek.

V dosedanjem šestem odstavku, ki postane osmi odstavek, se na koncu doda besedilo: »Določba tretjega odstavka tega člena za dijaka v poklicno-tehniškem izobraževalnem programu ne velja.«.

9. člen

V 47. členu se v prvem odstavku na koncu pika nadomesti z vejico in doda besedilo »za katere so razpisana mesta za vzporedno izobraževanje.«.

10. člen

Črta se 49. člen.

11. člen

V 52. členu se drugi odstavek spremeni tako, da se glasi:

»Ne glede na prejšnji odstavek lahko dijak s posebnimi pravicami večkrat ponavlja v skladu s 46. členom zakona.«.

Četrti odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»Dijak, ki ni opravil vseh obveznosti zaključnega letnika izobraževalnega programa, dijak, ki se izobražuje po zakonu, ki ureja vajeništvo, dijak poklicno-tehniškega izobraževanja in dijak s posebnimi pravicami iz 46. člena zakona lahko opravi manjkajoče obveznosti tudi z izpiti ali z vrednotenjem in ocenjevanjem pridobljenega znanja in spretnosti. Dogovor o načinu obiskovanja pouka sklene dijak s šolo v osebnem izobraževalnem načrtu.«.

Peti odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»Dijak lahko ponavlja letnik na drugi šoli, če ima ta šola prosta mesta oziroma če je šola, na kateri se je izobraževal, prenehala izvajati izobraževalni program, po katerem se je izobraževal.«.

12. člen

53. člen se spremeni tako, da se glasi:

»53. člen

(pogojno napredovanje)

Ravnatelj šole lahko odloči, da dijak s posebnimi pravicami, ki ni izpolnil obveznosti iz izobraževalnega programa, napreduje v naslednji letnik in mu določi pogoje, ki jih mora izpolniti.«.

13. člen

V 56. členu se v petem odstavku beseda »izven« nadomesti z besedo »zunaj« in črta besedilo »pod pogojem, da dijak s tem soglaša«.

Besedilo sedmega, osmega, devetega in desetega odstavka se nadomestijo besedilom novega sedmega, osmega, devetega in desetega odstavka, ki se glasijo:

»Dijaku, ki s svojim vedenjem ovira izvajanje pouka oziroma drugih oblik izobraževalnega dela šole, se lahko prepove prisotnost pri pouku za čas posamezne ure.

Dijaku, ki s svojim ravnanjem ogroža oziroma bi lahko ogrozil svoje življenje ali zdravje oziroma življenje ali zdravje drugih, se lahko prepove prisotnost pri pouku in drugih oblikah izobraževalnega dela šole do konca šolskih obveznosti tistega dne.

V primeru hujših ali dolgotrajnejših posledic kršitve, zaradi katerih se uvede postopek vzgojnega ukrepanja, lahko prepoved traja največ do zaključka postopka vzgojnega ukrepanja.

Šola o prepovedi prisotnosti pri pouku in drugih oblikah izobraževalnega dela šole iz prejšnjega odstavka dijaku izda sklep najpozneje do konca pouka tistega dne.«

Za novim desetim odstavkom se dodata novi enajsti, dvanajsti in trinajsti odstavek, ki se glasijo:

»Če zaposleni na šoli sumi, da dijak poseduje predmet, s katerim ogroža oziroma bi lahko ogrozil svoje življenje ali zdravje oziroma življenje ali zdravje drugih ali povzroča oziroma bi lahko povzročil materialno škodo, dijaka pozove, da ta predmet izroči, sicer se opravi pregled njegovih osebnih predmetov oziroma prostora, kjer bi se ta predmet lahko nahajal.

Pregled iz prejšnjega odstavka ob prisotnosti dijaka opravita ravnatelj ali oseba, ki jo ravnatelj pooblasti, in vsaj še en strokovni delavec šole. Pred pregledom se dijaka seznani s postopkom pregleda. Najdene predmete se odvzame.

O vsakem pregledu se napiše poročilo. Odvzem, hramba in vračilo drugih zaseženih predmetov se uredijo z internim aktom šole. Ravnatelj ali oseba, ki jo ravnatelj pooblasti, orožje, nevarno orodje ali kakšno drugo sredstvo, s katerim se lahko telo hudo poškoduje ali zdravje hudo okvari, izroči policiji.«.

Dosedanja enajsti in dvanajsti odstavek postaneta štirinajsti in petnajsti odstavek.

14. člen

V 56.a členu se v drugem odstavku za besedilom »šole za« beseda »četrti« nadomesti z besedo »drugi«.

15. člen

V 62. členu se prvi odstavek spremeni tako, da se glasi:

»Poklicno in strokovno izobraževanje se lahko izvajata tudi kot izredno izobraževanje.«.

Za prvim odstavkom se dodata nova drugi in tretji odstavek, ki se glasita:

»Izredno izobraževanje izvajajo šole, organizacije za izobraževanje odraslih in zasebniki (v nadaljnjem besedilu: izvajalci izrednega izobraževanja).

Kdor se izredno izobražuje, je udeleženec izobraževanja odraslih.«.

Dosedanji drugi odstavek postane četrti odstavek.

Dosedanji tretji odstavek se črta.

16. člen

V 63. členu se za tretjim odstavkom doda nov četrti odstavek, ki se glasi:

»Izvajalec izrednega izobraževanja v komisijo za kakovost iz 16. člena tega zakona imenuje predstavnika izobraževanja odraslih.«.

17. člen

Besedilo 64. člena se spremeni tako, da se glasi:

»Izvajalec izrednega izobraževanja v skladu z navodili ministra prilagaja izobraževalni program posameznemu udeležencu izobraževanja odraslih, pri čemer upošteva dosežene kreditne točke oziroma predhodno pridobljeno znanje, ki se dokazuje z javno listino, oziroma neformalno pridobljeno znanje, ki se dokazuje z izpitom oziroma na drug način.

Prilagoditve izrednega izobraževanja obsegajo organizacijo, časovno razporeditev izobraževanja in vodenje dokumentacije.

Časovna razporeditev izobraževanja v šolskem letu in izobraževalno delo v posameznem dnevu in tednu se v izrednem izobraževanju lahko razporejata drugače, kot je to sicer določeno s šolskim koledarjem.

Izvajalec izrednega izobraževanja najmanj dvakrat letno objavi roke za izpite iz izobraževalnih programov, ki jih izvaja.

Značilnostim, potrebam in možnostim udeležencev izobraževanja odraslih se prilagajajo tudi trajanje izobraževanja, zaporedje pouka posameznih predmetov ali predmetnih področij, načini in oblike preverjanja in ocenjevanja znanja in njihovo napredovanje.«.

18. člen

65. člena se v prvem odstavku besedilo »Kdor se izredno izobražuje, s šolo« nadomesti z besedilom »Udeleženec izobraževanja odraslih z izvajalcem izrednega izobraževanja«.

V drugem odstavku se besedilo »Kdor se izredno izobražuje in« nadomesti z besedilom »Udeleženec izobraževanja odraslih, ki«.

Besedilo tretjega odstavka se nadomesti z besedilom: »Udeležencu izobraževanja odraslih v šolskem letu, v katerem prvič pristopi k opravljanju zaključka izobraževanja, status preneha 30 dni po izteku tega šolskega leta.«.

Za tretjim odstavkom se doda nov, četrti odstavek, ki se glasi: »Izvajalec izrednega izobraževanja pridobiva sredstva za izredno izobraževanje z zaračunavanjem stroška izobraževanja udeležencem izobraževanja odraslih.«.

19. člen

V 68. členu se besedilo prvega odstavka nadomesti z novima prvim in drugim odstavkom, ki se glasita:

»Z letnim delovnim načrtom se za posamezno šolsko leto določijo vsebina, obseg, organizacija in časovna razporeditev vzgojno-izobraževalnega ter drugega dela šole.

Letni delovni načrt vsebuje zlasti načrte:
– obsega in razporeditve pouka in drugih oblik izobraževalnega dela po letnikih v skladu z izobraževalnim programom;
– dela izobraževalnega programa, ki ga šola določi v sodelovanju s socialnimi partnerji,
– dela učiteljskega zbora in letnih dejavnosti oddelkov;
– dela strokovnih aktivov, vključno z določitvijo njihovega števila in sestave;
– dela šolske svetovalne službe in drugih služb;
– dela šolske knjižnice;
– vzgojno-izobraževalnega dela z nadarjenimi dijaki in dejavnosti, s katerimi šola zagotavlja zdrav razvoj dijakov;
– sodelovanja s starši;
– pedagoškega dela ravnatelja;
– strokovnega izpopolnjevanja učiteljev in drugih delavcev šole;
– aktivnosti, s katerimi se šola vključuje v okolje;
– dela sveta staršev in sveta šole;
- vpisa,
- razporeditve dijakov v oddelke in skupine,
- rokov za opravljanje izpitov,
– dejavnosti za ugotavljanje in zagotavljanje kakovosti s samoevalvacijo,
mednarodnem sodelovanju in projektnih aktivnostih ter
– drugih nalog, potrebnih za uresničevanje programa šole.

Za drugim odstavkom se doda nov tretji odstavek, ki se glasi:

»Posamezni načrt iz prejšnjega odstavka vsebuje najmanj:

– cilje;
– dejavnosti oziroma naloge za doseganje ciljev;
– odgovorne osebe in sodelujoče pri izvedbi;
– roke izvedbe;
– ciljne skupine ter
– kazalnike doseganja ciljev.«.

Dosedanja drugi in tretji postaneta četrti in peti odstavek.

V dosedanjem četrtem odstavku, ki postane šesti odstavek, se za besedo »mora« doda besedilo »letni delovni načrt objaviti na svoji spletni strani v petnajstih dneh od sprejema,«.

Dosedanji peti odstavek postane sedmi odstavek.

20. člen

Za 70. členom se doda novi 70.a člen, ki se glasi:

»70.a člen

(izobraževanje na daljavo)

Šola lahko za zagotovitev nemotenega poteka izobraževalnega dela organizira in izvaja izobraževalno delo na daljavo, če je to potrebno zaradi preprečevanja ali blažitev posledic naravnih in drugih nesreč v skladu z zakonom, ki ureja varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami.

O izvajanju izobraževalnega dela na daljavo odloči na obrazložen predlog ravnatelja minister s sklepom.

Po prenehanju okoliščin in razlogov za izobraževanje na daljavo, šola nadaljuje z izvajanjem izobraževanja v šoli.

Z izvajanjem izobraževalnega dela na daljavo v skladu s tem členom se dosegajo realizacija ur in cilji, določeni s predmetnikom in učnimi načrti. Šola mora z uporabo informacijsko-komunikacijske tehnologije ali na drug način zagotoviti izvajanje pouka za vse dijake in posebno podporo dijakom s posebnimi potrebami.

Ta člen se ne uporablja za izvajanje prilagojenih programov vzgoje in izobraževanja.

Ne glede na prvi odstavek tega člena se za primer naravne nesreče pojava nalezljive bolezni izobraževalno delo na daljavo izvaja v skladu z zakonom, ki ureja nalezljive bolezni.

Ta člen se smiselno uporablja tudi za izvajanje vzgojnega programa v dijaških domovih.«.

21. člen

Za novim 70.a členom se doda novo podpoglavje »1.a PROGRAM JEZIKOVNE PODPORE« in novi 70.b, 70.c, 70.č, 70.d, 70.e, 70.f in 70.g členi, ki se glasijo:

»70.b člen
(program jezikovne podpore)

Program jezikovne podpore je javnoveljavni izobraževalni program po določbah zakona, ki ureja izobraževanje odraslih, po katerem se ne pridobi javnoveljavna izobrazba in katere namen je pridobitev znanja slovenskega jezika za namen vključevanja v srednješolsko izobraževanje in družbo.

V Program jezikovne podpore se lahko vključi priseljenec, ki:

– bi se želel prvič vključiti v redno srednješolsko izobraževanje v Republiki Sloveniji;

– izpolnjuje pogoje za vključitev v enega od programov iz 23. do 26. člena zakona;

– ne dosega znanja slovenskega jezika na zahtevani ravni za vpis v srednješolski program in

– ni mlajši od 14 in ne starejši od 20 let.

Za namen vključitve v Program jezikovne podpore se priseljencu izda potrdilo o izkazani ravni znanja jezika, ki ga ugotovi šola.

70.c člen
(trajanje)

Program jezikovne podpore se izvaja od septembra do vključno maja v istem šolskem letu, pri čemer tedenska obremenitev priseljenca ne sme presegati 30 ur.

Priseljenec Program jezikovne podpore obiskuje samo enkrat, ponavljanje ni mogoče. Če se priseljenec vključi v Program jezikovne podpore v drugem ocenjevalnem obdobju, določenem s pravilnikom, ki določa šolski koledar v srednjih šolah, se lahko v Program jezikovne podpore ponovno vključi tudi prihodnje šolsko leto.

Ponovno se lahko v Program jezikovne podpore vključi tudi priseljenec, ki je v času obiskovanja Programa jezikovne podpore upravičeno odsoten najmanj 4 mesece strnjeno, o čemer odloča izvajalec Programa jezikovne podpore.

Program jezikovne podpore se zaključi s preizkusom znanja slovenščine, ki ga pripravi Zavod Republike Slovenije za šolstvo. Preizkus znanja se za vse priseljence prvič izvede ob koncu prvega ocenjevalnega obdobja in drugič ob koncu Programa jezikovne podpore. Po presoji izvajalca lahko posameznik preizkus znanja opravlja tudi kadarkoli v prvem ocenjevalnem obdobju. Po uspešno opravljenem preizkusu se priseljencu izda potrdilo o doseženem nivoju znanja slovenskega jezika po Skupnem evropskem jezikovnem okviru. Potrdilo je veljavno za izkazovanje znanja slovenščine v srednješolskem izobraževanju.

Ne glede na prvi stavek prejšnjega odstavka lahko priseljenec, ki kadarkoli do konca prvega ocenjevalnega obdobja doseže za vpis zahtevano raven znanja, nadaljuje z izobraževanjem v Programu jezikovne podpore za pridobitev višjega nivoja znanja jezika ali zaključi s Program jezikovne podpore in se vključi na prosta mesta v redno srednješolsko izobraževanje.

70.č člen
(izvajalci)

Izvajalci Program jezikovne podpore so pravne osebe, ki so v skladu z zakonom, ki ureja izobraževanje odraslih, vpisane v razvid. Minister vsako leto določi mrežo izvajalcev in obseg izvajanja Programa jezikovne podpore najkasneje do 31. maja tekočega leta za naslednje šolsko leto. Prednost pri izboru imajo šole, ki izvajajo redno srednješolsko izobraževanje.

Sredstva za izvajanje Program jezikovne podpore se zagotovijo iz državnega proračuna na podlagi pravilnika, ki ureja financiranje in izvajanje programov za odrasle.

70.d člen
(status)

Priseljenec pridobi status dijaka in vse pravice, ki izhajajo iz statusa dijaka, z dnem vključitve v Program jezikovne podpore. Status dijaka traja do konca šolskega leta, v katerem se je v Program jezikovne podpore vključil.

Priseljencu status preneha:

- če se izpiše,

- če je bil izključen,

- če se po uspešno opravljenem vmesnem preizkusu znanja slovenščine iz četrtega odstavka 70.c člena tega zakona ne vključi v redno srednješolsko izobraževanje in ne nadaljuje z izobraževanjem v Programu jezikovne podpore,

– če sklene delovno razmerje oziroma pridobi status zasebnika ali samostojnega podjetnika posameznika.

Status preneha tudi priseljencu iz drugega in tretjega odstavka 70.c člena tega zakona, ki se v Program jezikovne podpore ne vključi ponovno do začetka izvajanja naslednjega šolskega leta.

70.e člen
(varstvo pravic)

Priseljenec, vključen v Program jezikovne podpore, lahko poda ugovor zoper izrečen vzgojni ukrep izključitve iz Programa jezikovne podpore in zoper rezultat preizkusa o doseženem nivoju znanja slovenskega jezika.

O ugovoru odloči komisija za varstvo pravic iz 80. člena zakona. Ugovor se vloži v osmih dneh od vročitve odločitve oziroma seznanitve z rezultatom preizkusa.

70.f člen
(evidence)

Evidence prijavljenih in vpisanih udeležencev v Programu jezikovne podpore se vodijo v skladu z zakonom, ki ureja izobraževanje odraslih, in predpisi, ki urejajo varstvo osebnih podatkov. Zbirne podatke izvajalec za namen zagotavljanja finančnih sredstev ter znanstvenoraziskovalne in statistične namene posreduje ministrstvu na zahtevo ministrstva, in sicer:

- število prijavljenih po starosti in državljanstvu,
- število vključenih po starosti, državljanstvu in doseženemu nivoju znanja slovenskega jezika ob zaključku,
- število prvič vključenih v drugi polovici trajanja Program jezikovne podpore,
- število ponovno vključenih.

70.g člen
(uporaba določb tega zakona)

Za priseljence, vključene v pripravljalnico, se uporabljajo določbe 59., 60. in 67. člena zakona.

Za priseljence, vključene v pripravljalnico, se smiselno uporabljajo določbe 46.a, 56., 56.a, 79., 80., 82., 83. in 87.a člena zakona.«.

22. člen

V 73. členu se za prvim odstavkom dodata nova drugi in tretji odstavek, ki se glasita:

»Dijak napreduje tudi, če je pri predmetu, v skladu s pravilnikom, ki ureja ocenjevanje v srednjih šolah, oproščen ocenjevanja.

Ne glede na prvi stavek prejšnjega odstavka je lahko dijak, ki se po zaključku izobraževanja v Programu jezikovne podpore prvič vključi v redno srednješolsko izobraževanje in ni v zaključnem letniku, prvo leto izobraževanja neocenjen iz predmeta slovenščina, če ob zaključku šolskega leta ne dosega znanja,

potrebnega za pozitivno oceno pri tem predmetu. O tem odloči ravnatelj na predlog oddelčnega učiteljskega zbora. Dijak lahko napreduje v naslednji letnik.«.

V dosedanjem drugem odstavku, ki postane četrti odstavek, se za besedo «iz« beseda »prejšnjega« nadomesti z besedo »prvega«.

Dosedanja tretji in četrti odstavek postaneta peti in šesti odstavek.

23. člen

V 74. členu se v osmem odstavku za besedo »iz« beseda »petega« nadomesti z besedo »šestega«.

24. člen

V 78. členu se za drugim odstavkom dodata nova tretji in četrti odstavek, ki se glasita:

»Ne glede na prvi odstavek tega člena pritožba na vzgojna ukrepa opomin in ukor, ni dovoljena.

Pritožba zoper sklep o prepovedi prisotnosti pri pouku, ki traja do zaključka postopka vzgojnega ukrepanja, ne zadrži izvršitve sklepa.«.

PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

25. člen
(začetek uporabe)

Podpoglavje “1.A Program jezikovne podpore” in členi od 70.b do 70.g zakona se začnejo uporabljati 1. septembra 2028.

Ne glede na prejšnji odstavek se prvi odstavek 70.č člena zakona začne uporabljati 1. septembra 2027.

Do začetka uporabe 1.A podpoglavja in členov 70.b do 70.g zakona se uporabljajo peti, šesti in sedmi odstavek 7. člena Zakona o poklicnem in strokovnem izobraževanju (Uradni list RS, št. 79/06, 68/17, 46/19 in 53/24).

Novi 26.a člen zakona se začne uporabljati za izvedbo vpisa v šolsko leto 2028/29.

26. člen
(uskladitev podzakonskih predpisov)

Pravilnik o vpisu v srednje šole (Uradni list RS, št. 30/18), Pravilnik o šolskem redu v srednjih šolah (Uradni list RS, št. 30/18 in 70/19), Pravilnik o šolskem koledarju v srednjih šolah (Uradni list RS, št. 30/18, 9/20, 67/21 in 58/22), Pravilnik o šolski dokumentaciji v srednješolskem izobraževanju (Uradni list RS, št. 30/18), Pravilnik o standardih in normativih za financiranje in izvajanje programov in dejavnosti za odrasle (Uradni list RS, št. 10/23 in 112/24) in Odredba o merilih za izbiro kandidatov v primeru omejitve vpisa v programe srednjega poklicnega izobraževanja, srednjega strokovnega izobraževanja ter gimnazij (Uradni list RS, št. 67/24) se uskladijo s tem zakonom do 1. 9. 2027.

Z dnem uveljavitve tega zakona preneha veljati Pravilnik o tečaju slovenščine za dijake v srednjih šolah (Uradni list RS, št. 30/18, 22/20 in 67/24), ki pa se uporablja do 31. 8. 2027.

27. člen
(sprememba Zakona o šolski prehrani)

V Zakonu o šolski prehrani (Uradni list RS, št. 3/13, 46/14, 46/16 – ZOFVI-K, 76/23 in 61/24) se v 2. členu za drugim odstavkom doda nov tretji odstavek, ki se glasi: »Ne glede na prejšnji odstavek tega člena se zakon uporablja za udeležence v Programu jezikovne podpore.«.

Dosedanji tretji odstavek postane četrti odstavek.

28. člen
(začetek veljavnosti in uporabe)

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, uporabljati pa se začne 1. septembra 2027.

OBRAZLOŽITVE:

K 1. členu:
Ta zakon ureja tudi vključitev priseljencev v Programa jezikovne podpore za namen vključitve v poklicno in strokovno izobraževanje.

K 2. členu:
Ta člen dopolnjuje cilj razvijanja in ohranjanja lastne kulturne tradicije in seznanjanja z drugimi kulturami in civilizacijami z razvijanjem spoštovanja do njih. Dodaja se tudi cilj Programa jezikovne podpore.

K 3. členu:
Iz člena so črtani odstavki, ki se navezujejo na sedanjo ureditev tečaja slovenščine. Po novem se uvaja Program jezikovne podpore, ki bo trajal eno leto. Vsebina bo opredeljena v novem poglavju.

K 4. členu:
Člen se dopolnjuje z omejitvijo, da se lahko posameznik v poklicnem tečaju redno izobražuje samo enkrat.

K 5. členu:
Člen definira pogoje za vpis v programe poklicnega in strokovnega izobraževanja. Priseljenci, kot jih definira zakon, morajo za vpis v programe poklicnega izobraževanja izpolnjevati tudi pogoj znanja slovenščine na ravni A2, za vpis v programe srednjega strokovnega izobraževanja pa pogoj znanja slovenščine na ravni najmanj B1. Preizkus, opravljen na eni šoli, velja tudi na drugih šolah. Opravljanje preizkusa in izdaja potrdila sta za priseljenca brezplačna. Priseljencem s posebnimi potrebami se zagotovi učenje slovenščine skladno z normativi in standardi, ki urejajo izobraževanje otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami.

K 6. členu:
Črta se določba, ki določa, da šola sprejme kandidata s posebnimi potrebami, ki dosega 90 odstotkov točk, potrebnih za vpis. Kandidatom s posebnimi potrebami so bile ustrezne prilagoditve glede na njihove individualne potrebe zagotovljene že v času predhodnega izobraževanja, prilagoditve pa se jim zagotavljajo tudi pri opravljanju preizkusa znanja v primeru omejitve vpisa. Na ta način jim je omogočeno, da svoje znanje in dosežke izkažejo na njim prilagojen način in pod pogoji, ki upoštevajo njihove posebne potrebe.

Ob zagotovljenih ustreznih prilagoditvah pri izobraževanju in preverjanju znanja ni utemeljenih razlogov za različno obravnavo kandidatov pri določitvi praga, potrebnega za vpis.

K 7. členu:
Člen se spreminja zaradi spremembe meril v primeru omejitve vpisa. Po novem se bodo kandidati v primeru omejitve vpisa za vpis novincev v programe poklicnega in strokovnega izobraževanja izbirali na podlagi točk, ki jih bodo zbrali iz ocen obveznih predmetov 7., 8. in 9. razreda osnovne šole, tako kot sedaj, in dosežkov na preizkusu znanja ter drugih znanj in spretnosti, pomembnih za izobraževanje. Do sedaj so se v primeru omejitve vpisa poleg ocen obveznih predmetov zadnje triade osnovne šole upoštevali dosežki na nacionalnem preverjanju znanja iz materinščine in matematike.

K 8. členu:
Dijaki iz višjega letnika programa najpogosteje ne morejo prestopiti v isti letnik drugega programa srednjega poklicnega ali srednjega strokovnega izobraževanja zaradi prevelikih razlik v predmetnikih in učnih načrtih programov, zato se z določbo omogoča prestop tudi v nižji letnik drugega programa, pri čemer je dijaku omogočeno, da v programu, v katerega je prestopil, izobraževanje dokonča v statusu dijaka.

V člen je bila prenesena določba iz 49. člena zakona, ker se vsebinsko nanaša na status dijaka, 49. člen pa je črtan.

Dijak se lahko vzporedno izobražuje samo v programu, za katerega so razpisana vzporedna mesta. Ta vsebina je natančno zapisana samo v podzakonskem aktu, treba jo je bilo urediti tudi v zakonu. Gre samo za dopolnitev člena v smeri bolj jasnega in natančnega definiranja pravice.

K 10. členu:
Vsebina 49. člena je prenesena v 46. člen zakona, ker se vsebinsko nanaša na status dijaka, zato se 49. člen črta.

K 11. členu:
Šola se mora z dijakom dogovoriti o načinu obiskovanja pouka, če opravlja manjkajoče obveznosti z izpiti. Dodana je tudi možnost ponavljanja na drugi šoli, če ima prosta mesta. Popravljena je terminologija in sklic.

K 12. členu:
Vsebina 53. člena zakona je sedaj deloma urejena v 46. členu zakona, zato je vsebina člena in naslov tega člena prilagojena ureditvi v zvezi s pogojnim napredovanjem.

K 13. členu:
S spremembo člena se šoli omogoča učinkovitejše in takojšnje ukrepanje v primerih, ko dijak s svojim ravnanjem predstavlja nevarnost zase ali za druge udeležence vzgojno-izobraževalnega procesa, vsem udeležencem vzgojno-izobraževalnega procesa pa se zagotavlja varnejše učno okolje.

Z dodano določbo o pregledu osebnih predmetov se vzpostavlja pravna podlaga za ukrepanje šole v primerih, ko obstaja utemeljen sum, da dijak poseduje nevaren ali prepovedan predmet in s tem se šoli omogoča pravočasno preprečevanje morebitne nevarnosti in učinkovitejše zagotavljanje varnega vzgojno-izobraževalnega okolja. Določen je tudi postopek pregleda osebnih predmetov, ki zagotavlja ustrezno ravnotežje med varnostjo šolskega okolja in varstvom pravic dijaka.

Zahteva po navzočnosti dijaka in dodatnega strokovnega delavca prispeva k transparentnosti postopka, zmanjšuje možnost sporov ter zagotavlja večjo pravno varnost vseh vpletenih. Določba hkrati daje šoli potrebno pooblastilo za učinkovito ukrepanje ob obstoju varnostnih tveganj. Z določbo, da se v primeru izkazane potrebe po osebnem pregledu pozove policijo, se jasno razmejujejo pristojnosti šole in policije. Šoli se omogoča izvajanje nujnih ukrepov za zagotavljanje varnosti, pri posegih, ki presegajo njene pristojnosti, pa se zagotovi sodelovanje pristojnega državnega organa. S tem se krepi pravna varnost dijakov in zaposlenih ter preprečuje prekoračitev pooblastil šole.

Z določbo, da se odkrite nevarne predmete dijaku odvzame in da jih hrani šola, nevarne ali prepovedane predmete pa izroči policiji ter, da se o vsakem pregledu osebnih predmetov napiše poročilo, se uvaja obveznost dokumentiranja izvedenih postopkov in ravnanja z odvzetimi nevarnimi oziroma prepovedanimi predmeti.

Na ta način se zagotavljata sledljivost in preverljivost ukrepov, kar prispeva k večji transparentnosti in pravni varnosti postopkov. Jasna ureditev ravnanja z odvzetimi predmeti omogoča šoli učinkovitejše izvajanje vzgojnih in varnostnih nalog.

K 14. členu:
Veljavna ureditev, po kateri je izključitev mogoča šele po štirih izrečenih ukrepih, v praksi ne omogoča vedno pravočasnega odziva na ponavljajoče se neustrezno ravnanje dijaka. Ker izrek ukora predstavlja najstrožji vzgojni ukrep pred izključitvijo in se izreka za najtežje kršitve, že dva izrečena ukora kažeta na vzorec ravnanja, pri katerem milejši vzgojni ukrepi niso dosegli svojega namena. Predlagana ureditev prispeva k zagotavljanju varnega in spodbudnega učnega okolja za ostale udeležence izobraževanja.

K 15. členu:
To poglavje sedaj opredeljuje le izredno izobraževanje. Opredelitev izrednega izobraževanja v drugem odstavku je usklajena s 6. členom ZOFVI. Poleg tega se uvede skupni termin za izvajalce izrednega izobraževanja. Uvede se tudi termin udeleženec izobraževanja odraslih, kar je vsakdo, ki se izredno izobražuje. Starostna meja za vpis v izredno srednješolsko izobraževanje ostaja enaka, ker naj se otrok po končani osnovni šoli vpiše redno v srednjo šolo oziroma da se najprej izbere taka možnost. V izredno izobraževanje se ne more vpisati, kdor je mlajši od 16 let ali če je že zaključil isti program v rednem izobraževanju ali če je še istočasno vpisan v isti program v rednem izobraževanju.

K 16. členu:

Doda se nov četrti odstavek z namenom, da se v komisijo za kakovost iz 16. člena tega zakona imenuje tudi predstavnika izobraževanja odraslih in s tem zagotovi kakovost tudi tega dela izobraževanja.

K 17. členu:
V tem členu se dodajo podrobnejše določbe o prilagoditvah izrednega izobraževanja, vključno s prilagoditvami za udeležence izobraževanja odraslih.

K 18. členu:
Določi se poimenovanje osebe, ki se izredno izobražuje. Doda se nov tretji odstavek, ki določa, kdaj udeležencu izobraževanja odraslih preneha status in s tem tudi pravice, ki izhajajo iz statusa, ki mu jih priznavajo področni zakoni.

K 19. členu:
Sprememba določa preglednejšo in bolj enotno strukturo letnega delovnega načrta. Poleg dosedanjih področij izrecno vključuje tudi načrte dela učiteljskega zbora, oddelkov, strokovnih aktivov, pedagoškega dela ravnatelja ter sveta staršev in sveta šole. Za vsak posamezni načrt se določajo najmanj cilji, dejavnosti oziroma naloge, odgovorne osebe in sodelujoči, roki, ciljne skupine ter kazalniki doseganja ciljev. S tem se krepijo ciljno usmerjeno načrtovanje, jasnost odgovornosti, spremljanje izvedbe in samoevalvacija, rok in pristojnost za sprejem letnega delovnega načrta pa ostajata nespremenjena.

K 20. členu:
Z novim 70.a členom se v posebnih okoliščinah omogoča izvajanje izobraževalnega dela na daljavo.

K 21. členu:
Z novim podpoglavjem 1.a se določbe o vključevanju priseljencev v srednješolsko izobraževanje združujejo v samostojno vsebinsko celoto, ki ureja pripravljalnico, njeno izvajanje ter status, pravice in obveznosti vključenih priseljencev.

K novem 70.b členu:
Člen uvaja Program jezikovne podpore kot javnoveljavni izobraževalni program za priseljence, ki se prvič vključujejo v redno srednješolsko izobraževanje v Republiki Sloveniji in še ne dosegajo ravni znanja slovenskega jezika na zahtevani ravni. Namen Programa jezikovne podpore je udeležencem omogočiti pridobitev temeljnega znanja slovenskega jezika, potrebnega za uspešno vključevanje v srednješolsko izobraževanje in širše družbeno okolje.
Upravičenost do vključitve v Program jezikovne podpore se ugotavlja na podlagi preizkusa znanja slovenskega jezika, ki ga izvede šola, na katero se želi priseljenec vpisati. Šola o doseženi oziroma nedoseženi zahtevani ravni znanja izda potrdilo, ki služi kot dokazilo o ravni znanja slovenskega jezika v izobraževalnem procesu. V Program jezikovne podpore se lahko vključijo le tisti priseljenci, ki za vpis zahtevane ravni ne dosežejo.
Upravičenost do vključitve v Program jezikovne podpore se ugotavlja na podlagi izpolnjenih vpisnih pogojev na šoli, v katero se želi vključiti in preizkusa znanja slovenskega jezika, ki ga tudi izvede šola. Šola o izkazani ravni znanja jezika izda priseljencu potrdilo.

K novem 70.c členu:
Člen določa obdobje izvajanja Programa jezikovne podpore in največjo dnevno obremenitev priseljenca. Program jezikovne podpore priseljenec praviloma obiskuje le enkrat, pri čemer je ponovna vključitev omogočena v primeru poznejše vključitve ali daljše upravičene odsotnosti.
Program jezikovne podpore se zaključi s preizkusom znanja slovenščine. Po uspešno opravljenem preizkusu se priseljencu izda potrdilo o doseženi ravni znanja slovenskega jezika po Skupnem evropskem jezikovnem okvirju, ki je veljavno za izkazovanje znanja slovenščine v srednješolskem izobraževanju. Priseljenec lahko predčasno zaključi Program jezikovne podpore, če na vmesnem preizkusu doseže za vpis v srednješolsko izobraževanje zahtevano raven znanja. V tem primeru se lahko že med šolskim letom in če so na voljo prosta mesta, vključi v redno srednješolsko izobraževanje.

K novem 70.č členu:
Člen določa izvajalce Programa jezikovne podpore, način določitve mreže izvajalcev in obsega izvajanja ter način financiranja Programa jezikovne podpore. Mrežo izvajalcev za posamezno šolsko leto določi minister, pristojen za izobraževanje, pri čemer imajo prednost šole, ki izvajajo redno srednješolsko

izobraževanje. Sredstva za izvajanje Programa jezikovne podpore se zagotavljajo iz državnega proračuna.

K novem 70.d členu:
Člen določa, da priseljenec z vključitvijo v Program jezikovne podpore pridobi status dijaka in vse pravice, ki izhajajo iz tega statusa. Status traja do konca šolskega leta, v katerem je vključen v Program jezikovne podpore.
Določeni so tudi razlogi za prenehanje statusa dijaka, in sicer izpis iz Programa jezikovne podpore, izključitev iz programa ter sklenitev delovnega razmerja oziroma pridobitev statusa zasebnika ali samostojnega podjetnika posameznika. Status preneha priseljencu tudi, če se po uspešno opravljenem preizkusu znanja slovenščine na zahtevani ravni za vpis v srednješolsko izobraževanje v prvem ocenjevalnem obdobju ne vključi v redno srednješolsko izobraževanje do začetka drugega ocenjevalnega obdobja in ne nadaljuje z izobraževanjem v Programu jezikovne podpore.
Posebej je urejen tudi položaj priseljencev, ki se lahko v Program jezikovne podpore ponovno vključijo v naslednjem šolskem letu. Če se v Program jezikovne podpore ne vključijo ponovno ob začetku njenega izvajanja, jim status dijaka preneha. Namen določbe je zagotoviti, da je status dijaka vezan na dejansko vključenost v Program jezikovne podpore in pripravo na nadaljnje srednješolsko izobraževanje.

K novem 70.e členu:
Člen zagotavlja pravno varstvo priseljencem, vključenim v Program jezikovne podpore. Določa možnost ugovora zoper izrečeni vzgojni ukrep izključitve iz Programa jezikovne podpore in zoper rezultat preizkusa znanja slovenskega jezika. Namen določbe je zagotoviti preverljivost, objektivnost in zakonitost odločitev, ki bistveno vplivajo na položaj priseljenca, ter mu omogočiti učinkovito uveljavljanje njegovih pravic. S tem se priseljencem zagotavlja primerna raven pravnega varstva v postopkih izvajanja Programa jezikovne podpore.

K novem 70.f členu:
Člen ureja vodenje evidenc o prijavljenih in vključenih udeležencih Programa jezikovne podpore ter določa obveznost izvajalcev, da ministrstvu na njegovo zahtevo posredujejo zbirne podatke, potrebne za spremljanje izvajanja programa in načrtovanje ukrepov na področju vključevanja priseljencev v srednješolsko izobraževanje.

K novem 70.g členu:
Člen določa, katere določbe zakona se uporabljajo tudi za priseljence, vključene v Program jezikovne podpore. Neposredno se uporabljajo določbe, ki urejajo dijaške domove, prehrano in šolsko leto, smiselno pa tudi določbe o pravicah in dolžnostih dijakov, vzgojnem delovanju, izključitvi, varstvu pravic, posredovanju osebnih podatkov staršem polnoletnih udeležencev ter prekrških.
Namen določbe je zagotoviti ustrezno pravno ureditev položaja priseljencev v Programu jezikovne podpore ter enotno izvajanje pravic in obveznosti. Iz uporabe so izvzete določbe, ki se nanašajo na ugovor na končno oceno in varstvo pravic dijaka, saj je to področje za Program jezikovne podpore urejeno posebej, v programu pa se ne ugotavljajo končne ocene, temveč raven znanja slovenskega jezika.

K 22. členu
Dodan je nov drugi odstavek. Pravilnik o ocenjevanju znanja v srednjih šolah namreč določa, da je dijak iz zdravstvenih razlogov lahko oproščen ocenjevanja pri športni vzgoji.
Dodan je nov tretji odstavek, ki omogoča dijaku, ki se po zaključku Program jezikovne podpore vključi v redno srednješolsko izobraževanje in ni v zaključnem letniku, da je prvo leto izobraževanja neocenjen iz predmeta slovenščina, če ob zaključku šolskega leta ne dosega znanja, potrebnega za pozitivno oceno pri tem predmetu. O tem odloči ravnatelj na predlog oddelčnega učiteljskega zbora, dijak pa lahko napreduje v naslednji letnik.

K 23. členu
V osmem odstavku je popravljen napačni sklic.

K 24. členu
Z novim drugim odstavkom se črta možnost pritožbe zoper vzgojna ukrepa opomin in ukor, saj sta strokovna vzgojna ukrepa šole in ne predstavljata kršitve dijakove pravice v zvezi z izobraževanjem.

Dopolnitev sledi enemu izmed ciljev spremembe zakona v zvezi z vzgojnim delovanjem in večjo avtonomijo šole v zvezi s tem.